

Beslutsfattare: Rektor Dokumenttyp: Riktlinje Giltighetstid: Tillsvidare	Beslutsdatum: 2023-01-23 Träder i kraft: 2023-01-23
Dokument som upphävs:	

Pedagogiska riktlinjer

Innehållsförteckning

1.	PEDAGOGISKA RIKTLINJER	3
1.1	INLEDNING	3
1.2	PEDAGOGISK SKICKLIGHET	3
1.3	BEDÖMNING AV PEDAGOGISK SKICKLIGHET	4
	BEDÖMNINGSMRÅDEN FÖR PEDAGOGISK SKICKLIGHET	5
1.4	DOKUMENTATION OCH DEMONSTRATION AV PEDAGOGISK SKICKLIGHET	7
1.4.1	<i>Den pedagogiska meritportföljen med Curriculum Vitae</i>	7
1.4.2	<i>Provlektion/intervju</i>	8
1.5	BEHÖRIG VID PRÖVNING FÖR HÖGRE BEHÖRIGHET VID LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET	8
1.6	INPLACERING SOM MERITERAD OCH EXCELLENT LÄRARE VID LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET.....	8
1.7	PEDAGOGISK KOMPETENSUTVECKLING	8
1.8	KRAV PÅ HÖGSKOLEPEDAGOGISK KOMPETENS	9
1.8.1	<i>Krav på högskolepedagogisk utbildning</i>	9
1.9	VALIDERING AV REELL KOMPETENS	9
1.9.1	<i>Validering av reell kompetens gällande HPC:s kurser i högskolepedagogik</i>	9
1.9.2	<i>Sökande som vill validera utbildning som inte motsvarar kurserna vid universitetet</i>	9
1.10	REFERENSER	10

1. PEDAGOGISKA RIKTLINJER

1.1 Inledning

Vid rekrytering och prövning skall lika stor omsorg ägnas prövningen av den pedagogiska som den vetenskapliga skickligheten (anställningsordningen). Den reella vikten av pedagogisk kompetens vid anställning/befordran har höjts men har inte lika lång tradition av systematisk och professionell bedömning som den vetenskapliga skickligheten, därav framtagandet av en gemensam beprövad LTU-modell som kan fungera som stöd i bedömning. Dessa pedagogiska riktlinjer syftar alltså till att stötta processen att bedöma pedagogisk skicklighet vad gäller anställning, befordran och inplacering i universitetets pedagogiska meritssystem. De pedagogiska riktlinjerna bygger på en modell för pedagogisk skicklighet (Olsson och Roxå, 2013), [principerna](#) i universitetets [pedagogiska idé](#) samt kopplar till både [universitetets meriteringssystem](#) och de [övergripande mål](#) som Sveriges universitets- och högskoleförbund rekommenderar för högskolepedagogisk utbildning (Sveriges universitets- och högskoleförbund, 2016).

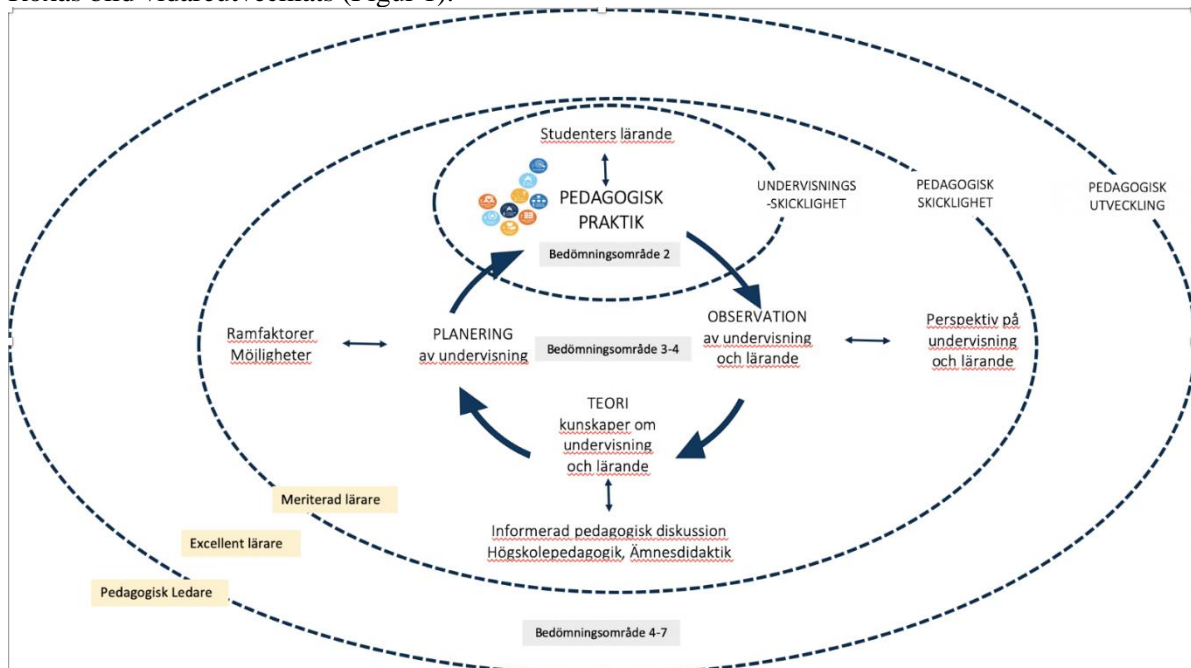
De pedagogiska riktlinjerna innehåller en definition av pedagogisk skicklighet och beskrivning av behörighetsnivå utifrån undervisningsskicklighet samt kriterier för bedömning av pedagogisk skicklighet. Därutöver beskrivs riktlinjer för pedagogisk meritportfölj, pedagogiskt CV, validering av pedagogisk skicklighet samt riktlinjer för pedagogisk kompetensutveckling.

1.2 Pedagogisk skicklighet

- *Med pedagogisk skicklighet avses förmågan att främja alla studenter lärande och självständighetsutveckling för deras kommande roll i ett framtida samhälle och verksamhetsområde. Detta innebär att stimulera studenters engagemang och uthålliga arbete genom ett systematiskt och ett reflekterande förhållningssätt i planering, genomförande, examination och utvärdering av både undervisningen och organisation av lärmiljöer.*

Pedagogisk skicklighet innefattar både *undervisningsskicklighet* och *ett reflekterande förhållningssätt* till studenters lärande och den egna lärararrollen. Centralt är förmågan att koppla undervisningen till forskning i det aktuella ämnet, ämnesdidaktik, högskolepedagogiska teorier och universitetets pedagogiska idé samt dess principer. Att förtjänstfullt samarbeta kring och driva högskolepedagogiska frågor med aktörer inom och utom egna lärosätet påvisar också pedagogisk skicklighet.

Det akademiska lärarskapet ([Scholarship of Teaching and Learning, SoTL](#)) utgår från principen om lärarens kontinuerliga kvalitetsutvecklingsarbete vilken reflekteras väl i Universitets Pedagogiska idé. Pedagogisk idé innehåller ett antal principer som mer konkret pekar ut kritiska områden i lärarens undervisning som har betydelse för målet om självständiga professionella studenter, och dessa är därför avgörande för att beskriva undervisningsskicklighet. En vedertagen modell för pedagogisk skicklighet är Ohlsson och Roxå (2013) som visar på förhållandet mellan undervisningsskicklighet och pedagogisk skicklighet. Den tydliggör också att det är processen och att kontinuerligt utveckla den pedagogiska skickligheten som är det centrala för den pedagogiska skickligheten. Det finns även en nivå i den pedagogiska skickligheten som fokuserar på pedagogisk påverkan i organisationen. För att tydliggöra att hur detta hänger ihop med övriga nivåer av pedagogisk skicklighet har Olsson och Roxås bild vidareutvecklats (Figur 1).

Figur 1. Illustration av pedagogisk skicklighet. Modellen bygger på Olsson och Roxå (2013)

1.3 Bedömning av pedagogisk skicklighet

Pedagogisk skicklighet bedöms utifrån definitionen av pedagogisk skicklighet ovan (Pedagogisk praktik, Observation, Teori, Planering). Till all bedömning av pedagogisk skicklighet rekommenderas att särskild pedagogisk sakkunnig utses, samt att man formulerat en uppsättning bedömningsområden vars krav på nivå och omfattning är avvägd bedömningens syfte och kontext.

Bedömningsområden för pedagogisk skicklighet

Tabell 1: Specificering för bedömningsområden för pedagogisk skicklighet

	Bedömningsområden för pedagogisk skicklighet	Aspekter som tillmäts betydelse för bedömningen är att läraren exempelvis har visat förmåga att:
1	Undervisningserfarenhet Den sökande visar en bred erfarenhet på högskolenivå av olika roller och undervisningsformer	<ul style="list-style-type: none"> - undervisa på olika nivåer - undervisa olika studerandegrupper med en variation i bakgrund och kursstorlek - ha kurs- eller momentansvar - undervisa med olika undervisningsformer - använda olika examinationsformer - använda digitalisering och ny teknik i undervisningen
2	Undervisningsskicklighet Den sökande har god förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisning och examination som stöttar studenters lärande	<ul style="list-style-type: none"> - medvetet planera, genomföra, examinera, utvärdera och utveckla undervisning i syfte att stödja studenternas lärande - planera och organisera sin pedagogiska verksamhet utifrån vetenskapliga eller beprövade metoder - definiera relevanta lärandemål för enskilda undervisningsinsatser, moment och kurser - att välja undervisningsformer och läraaktiviteter som är anpassade till studentgruppen och ämnet och som stödjer studenterna att uppnå lärandemålen - konstruera relevant examination för uppsatta lärandemål - i sin pedagogiska praktik fungera väl i samverkan med studenterna - utvärdera och analysera resultat av enskilda undervisningsinsatser, moment och kurser - göra ovanstående med hänsyn tagen till rådande ramar, t ex tillgängliga resurser i form av tid och lokaler.

3	<p>Utveckling och förnyelse Den sökande har visat god förmåga att utveckla och förnya den egna pedagogiska praktiken</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ta initiativ till utveckling av enskilda undervisningsinsatser, moment och kurser - systematiskt utveckla och höja kvaliteten på utbildningen med hjälp av utvärderingar och analyser - utveckla sin högskolepedagogiska kompetens genom vidareutbildning och diskussioner med kollegor och studenter - prova alternativa läraaktiviteter och examinationsformer - förnya eller framställa undervisningsmaterial, alternativt ompröva val av kurslitteratur med hänsyn till utvecklingen av utbildningen, nya forskningsrön eller relevant yrkesutveckling - beskriva mål och visioner för sin pedagogiska verksamhet och för sin kompetensutveckling.
4	<p>Förhållningsätt Den sökande visar kunskaper och förmåga att formulera sina pedagogiska utgångspunkter och ställningstaganden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - med stöd i högskolepedagogik och ämneskunskaper reflektera kring vad och hur studenterna ska lära och varför, samt vad som gynnar studenters lärande - undersöka och utvärdera samt reflektera kring den egna undervisningen och dess effekter - problematisera kursinnehåll och undervisningsformer i diskussion med kollegor och studenter
5	<p>Samverkan Den sökande samverkar med kollegor och omgivande samhälle för ökad undervisningsskicklighet och pedagogisk utveckling</p>	<ul style="list-style-type: none"> - verka som mentor för nya lärare - arrangera pedagogiska samtal eller möten - bidra till pedagogisk utveckling genom engagemang i programråd eller lärarlag - bidra till pedagogiskt utvecklingsarbete utanför det egna ämnesområdet - att sprida sina erfarenheter på konferenser och i pedagogiska nätverk - stötta kollegor som sökt pedagogisk meritering genom att verka som kritisk vän - i samverkan med omgivande samhälle utveckla kurser och program - utveckla uppdragsutbildningar.
6	<p>Högskolepedagogisk kunskapsutveckling Den sökande har dokumenterat och offentliggjort sin praktik och högskolepedagogiskt grundade reflektion</p>	<ul style="list-style-type: none"> - fördjupa sin högskolepedagogiska kompetens på ett mångsidigt och systematiskt sätt - dokumentera och kommunicera sitt undersökande, utvecklande och vetenskapliga förhållningssätt med avseende på den högskolepedagogiska praktiken. - utveckla läromedel och pedagogiska eller ämnesdidaktiska styrdokument

7	<p>Pedagogiskt ledarskap Den sökande har axlat ett pedagogiskt ledarskap och i sitt arbete uppnått positiva resultat för högskolepedagogisk utveckling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - initiera och leda utvärdering och utveckling av program och utbildningar - främja högskolepedagogisk utveckling genom samverkan och delaktighet på olika nivåer inom lärosätet och med det omgivande samhället - initiera pedagogiska diskussioner, seminarier och konferenser inom och utom lärosätet - ha uppdrag som kvalitetsutvärderare utanför lärosätet och ha reflekterat kring detta - inneha pedagogiska utvecklings- och ledningsuppdrag av strategisk och operativ karaktär - beskriva visioner och planer för pedagogiskt utvecklingsarbete utifrån förutsättningar som gäller vid högre utbildning.
----------	--	--

1.4 Dokumentation och demonstration av pedagogisk skicklighet

För bedömning av pedagogisk skicklighet behövs både kvalitativa och kvantitativa redogörelser av en lärares pedagogiska meriter. Pedagogisk skicklighet redovisas därför genom en pedagogisk meritportfölj med huvudtext och bilagor samt tillhörande pedagogisk CV. Därutöver också genom ett praktiskt prov med efterföljande pedagogisk intervju. Dessa bedömningar har delvis olika fokus och kriterier beroende på kontext, men ger tillsammans en övergripande bild över lärarens förmågor.

1.4.1 Den pedagogiska meritportföljen med Curriculum Vitae

För att den pedagogiska skickligheten ska kunna bedömas behöver meriterna sammanställas på ett strukturerat och överskådligt sätt. En pedagogisk portfölj är ett vedertaget koncept för att synliggöra pedagogisk skicklighet. Genom att visa exempel från valda delar av sitt arbete som lärare, och motivera samt analysera dessa exempel, framträder lärarens professionella kompetens. Den pedagogiska portföljen ska visa hur den sökande uppfyller bedömningsområdena för pedagogisk skicklighet som gäller för rekrytering, prövning eller inplacering [i det pedagogiska meriteringssystemet](#). Mer detaljerade instruktioner återfinns i dokumentet "[Pedagogisk meritportfölj](#)".

En CV med redovisning av pedagogisk verksamhet ska komplettera portföljen. I denna pedagogiska CV dokumenteras pedagogiska meriter på ett överskådligt sätt, gärna styrkt av bilagor med tex intyg, och skall inkludera omfattning, nivå och beskrivning för:

- undervisningsverksamhet inklusive handledning,
- pedagogisk utbildning, kompetensutveckling och fortbildning,
- pedagogiskt utvecklingsarbete,
- framställning av läromedel, böcker eller dylikt,
- deltagande i pedagogiska konferenser,
- utbildningsplanering eller uppdrag med pedagogiskt ansvar, och

- pedagogiska utmärkelser.

1.4.2 Provkäring/intervju

Provkäringen kan liknas vid ett praktiskt prov och ska främst visa på undervisningsskickligheten i aktuellt undervisningsämne. Den bedöms primärt utifrån bedömningsområdet undervisningsskicklighet. Det efterföljande samtalet ska genom förtydliganden och resonemang bidra till en tydligare förståelse av den sökandes reflekterande förhållningssätt.

En särskild pedagogisk sakkunnig eller anställningsnämndens ledamöter med utbildning i pedagogiska sakkunnigprövningar (tex genom den nationella kursen) kan ansvara för bedömningen av provkäring/intervju.

1.5 Behörig vid provning för högre behörighet vid Luleå tekniska universitet

För att vara behörig för anställning som lärare vid universitetet bör den sökande ha högskolepedagogiska kurser motsvarande minst 7,5hp enligt [SUHF's mål](#) samt uppfylla de pedagogiska kriterier som specificeras i anställningsprofil i relation till lärarbefattningens nivå eller tänkta arbetsuppgifter. Här bör ovan nämnda bedömningsområden användas som grund för beskrivning av kriterier.

1.6 Inplacering som meriterad och excellent lärare vid Luleå tekniska universitet

För att inplaceras som meriterad eller excellent lärare vid universitetet krävs att den sökande kan visa hög pedagogisk skicklighet i förhållande till kriterierna i [det pedagogisk meriteringsystemet](#).

1.7 Pedagogisk kompetensutveckling

Högskolepedagogisk kompetensutveckling bör prioriteras för universitetets lärare och hanteras inom ramen för medarbetarsamtalet. Vid medarbetarsamtalen diskuterar närmaste chef och den anställda hur hen ska nå kraven för anställning/befordran enligt anställningsordningen.

Om den sökande för en lärartjänst vid anställningstillfället saknar grundläggande kurser i högskolepedagogik motsvarande 7,5hp registreras hen automatiskt på kommande kursomgång genom att prefektens/rektors beslut delges HPC av HR.

Högskolepedagogiska kurser tillhandahålls av universitetets högskolepedagogiska centrum. Universitetet uppmanar lärare att läsa högskolepedagogik även vid andra lärosäten. Observera att

universitets lärare behöver känna till universitetets pedagogiska idé och dess implikationer för läraruppgdraget. För detta finns en separat kurs.

Fakultetsnämnderna ansvarar för att följa upp pedagogisk kompetensutveckling som en del i kvalitetsarbetet genom KPIer, deltagandet i högskolepedagogiska kurser, etc.

1.8 Krav på högskolepedagogisk kompetens

Målet är att lärare vid LTU skall uppfylla SUHF:s [rekommendationer](#), vilka avspeglas i de grundläggande högskolepedagogiska kurserna HPC001 och HPC002 om totalt 7.5 hp.

1.8.1 Krav på högskolepedagogisk utbildning

Ett vidimerat underlag som med målbeskrivningar eller på annat likvärdigt sätt visar vilka kompetenser utbildningen gett utgör underlag för tillgodoräknande.

Lärarexamen kan räknas in som del av behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning vid Luleå tekniska universitet, dock med högst 3,5 hp.

Handledarutbildning kan tillgodoräknas som högskolepedagogisk kurs vid prövning till biträdande professor eller professor samt vid pedagogisk meritering, dock med högst 7,5 hp.

Ledarskapsutbildningar är meriterande men räknas inte som en del av behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning.

1.9 Validering av reell kompetens

Övrig pedagogisk utbildning och reell kompetens kan räknas in enbart i det fall där det finns en tydlig koppling till målbeskrivningarna i motsvarande kursplan för högskolepedagogisk utbildning vid Luleå tekniska universitet.

1.9.1 Validering av reell kompetens gällande HPC:s kurser i högskolepedagogik

Validering av reell kompetens består av en reflekterande pedagogisk meritportfölj med kompletterande intervju samt ett arbetsprov. Portföljen ska visa på ett reflekterande förhållningssätt och kompletteras med ett avsnitt som tydligt preciserar vilka av de förväntade studieresultaten i den aktuella kursplanen som anses uppfyllda. Intervjun ska genom förtydliganden och resonemang bidra till en tydligare förståelse av den sökandes reflekterande förhållningssätt som bedöms av högskolepedagogiskt centrum.

1.9.2 Sökande som vill validera utbildning som inte motsvarar kurserna vid universitetet

Luleå tekniska universitet uppmuntrar lärare att söka ämnesdidaktiska utbildningar och kurser i högskolepedagogik även utanför universitetets kursprogram. Bedömning av dessa görs på olika sätt beroende på om det är i samband med anställning, prövning för högre behörighet eller meritering. Vid anställning och högre behörighet är det anställningsnämnden som gör en bedömning att utbildningens innehåll och målbeskrivning motsvarar målen för högskolepedagogisk utbildning i enlighet med målbeskrivningarna givna av Sveriges universitets- och högskoleförbund (2016) och att de ej är överlappande. Anställningsnämnden ger uppdraget och fattar beslutet. För meritering är det utskottet för pedagogisk meritering som fattar beslutet om de återopade utbildningar motsvarar kraven för respektive meriteringsnivå. Av denna anledning är det viktigt att beslutsfattande organ i anställnings- och meriteringsfrågor innehar särskild kompetens för att avgöra pedagogiskt sakinnehåll.

1.10 Referenser

Bolander-Laksov, Klara & Sheja, Max. (2020). Akademiskt lärarskap SULF:s skriftserie XLII, Sveriges universitetslärare och forskare, Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms universitet ISBN 978-91-986181-0-5

Olsson, Thomas & Roxå, Torgny. (2013). *Assessing and rewarding excellent academic teachers for the benefit of an organization*. European Journal of Higher Education. 3. 40-61.
10.1080/21568235.2013.778041

Sveriges universitets- och högskoleförbund. (2016). *Rekommendationer om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning samt ömsesidigt erkännande (REK 2016:1) Dnr 0024-16*

Uppsala universitet (2010). *Att belägga, bedöma och belöna pedagogisk skicklighet*. Uppsala: Avdelningen för universitetspedagogisk utveckling (PU), Uppsala universitet.